

A hármas egység pecsétje (Cantong qi 參同契)

2. rész: A szerző(k)

Tartalom

A <i>Cantong qi</i> szerzője	2
A hagyomány szerint egy szerző	2
Wei Boyang hagyományos ábrázolása	3
A <i>Cantong qi</i> szerzői	4
A történelmi vizsgálódások szerint több szerző	4
Felhasznált irodalom	4

Az eredeti jegyzet a Magyar Taoista Egyház/Teljes Valóság Magyar Taoista Egyesület tagjainak tartott előadás alkalmából készült (2012. 10. 01.). A jelenlegi jegyzet az eredetinek némileg átdolgozott és javított változata és az Aranyelixír Kiadó blogján jelent meg 2014. 08. 12-én. Amennyiben idézni kíván belőle vagy hivatkozni szeretne rá, forrásként az alábbi linket és a megtekintés dátumát tüntesse fel:

Forrás: <http://www.aranyelixir.hu/content/harmas-egyseg-pecsetje-2-resz> (a megtekintés dátuma)

Összeállította: Horváth Gábor

© Aranyelixír Kiadó, 2014

További cikkek, tanulmányok:

<http://www.aranyelixir.hu/blog>

A Cantong qi szerzője

A hagyomány szerint egy szerző

A hagyomány szerint a *Cantong qi* 參同契 szerzője egyetlen alkímista, a Keleti Han-dinasztia (i. sz. 25–220) alatt élt Wei Boyang 魏伯陽, aki i. sz. 142-ben írta meg fő művét.¹ E nézet szerint a *Cantong qi* egy alkímiai mű, mely bemutatja és egységbe rendezi a benső alkímia (*neidan* 內丹) tanait, elméletét, gyakorlatát – így ez az első *neidan* szöveg. E hagyományos nézet szerint tehát a mű egyetlen témát dolgoz fel, egyetlen szerzője van, és keletkezésének dátuma is egy pontosan meghatározott időpont – így a történelmi elemzés számára kutathatatlan.²

A szerző életrajza a Ge Hongnak 葛洪 (i. sz. 283–343) tulajdonított *Szellemi halbatatlanok életrajzai* (*Shenxian zhuan* 神仙傳) című műben olvasható, kivonatolt formában így hangzik³:

Wei Boyang Wu (吳) szülöttként (a mai Jiangsu 江蘇 tartomány, valamint Anhui 安徽 és Zhejiang 浙江 egyes részei) magas rangú családból származott. I. sz. 121-ben visszautasított egy hivatali pozíciót és a hegyekbe vonulva művelésbe fogott, hogy elkészítse az elixírt. Művének utószavában így ír magáról:

„Egyszerű származású ember vagyok Kuai 郟 államból, aki nem szereti a világi hatalmat, dicsőséget, hírnevet vagy nyereséget, aki egy elhagyott völgyben elvonultságban egyszerű, csendes, ráérős és békés élettel pocsékolja el az életét – ilyen ember a jelen írás szerzője.”⁴

Három tanítvány tartott vele, akiket az elixír elkészültével próbára tett:

„Az elixír elkészült, először azonban ki kell próbálni a kutyánkon. Ha a kutya az Égbe emelkedik, mi magunk is bevehetjük, ha azonban meghal, ne fogyasszuk el.” Odaadta az elixírt a kutyának, és az azonnal holtan esett össze.

Boyang így szólt tanítványaihoz: „Attól tartok a gyógyír nem készült el. Elfogyasztásával halált hozott, ezért úgy tűnik nincs összhangban a szellemi fényvel (*shen ming* 神明). Ha elfogyasztjuk a gyógyírt, könnyen lehet, hogy kutyánk sorsán fogunk osztozni. Mit tegyünk?” A tanítványok visszakérdeztek: „Mester, te magad bevennéd?”

Boyang így felelt: „Hátat fordítottam a világi dolgoknak és elfeledtem otthonomat, hogy visszavonuljak erre a hegyre. Szégyellném magam, ha úgy térnék vissza, hogy nem lettem meg az Utat (*dao* 道). Akár meghalok, akár nem, be kellennem.” Erre a szájához emelte az elixírt, és ahogy lenyelte, azon nyomban meg is halt.

Ezt látván az egyik tanítvány így szólt: „Az elixír elkészítésének célja, hogy hosszú életet éljünk. Ha elfogyasztjuk és meghalunk, mi értelme?” Egy másik így felelt: „Mesterünk nem hétköznapi ember volt. Ha megette és meghalt, jó okkal tehette azt.” Ezzel megfogta az elixírt, lenyelte és meghalt.

A másik két tanítvány így tanakodott egymással: „A hosszú élet eléréséért készítettük el az elixírt. Ha elfogyasztjuk és meghalunk, annak mi értelme? Ha nem vesszük be, eltölthetünk még néhány évtizedet ebben a világban.” Így az elixír elfogyasztása nélkül

¹ Bertschinger 1994: 2

² <http://blog.goldenelixir.com/2012/06/who-wrote-cantong-qi-slideshow.html> (2012. 09. 24.): 4, 6, 8. o.

³ Az életrajz felhasznált fordításai: Bertschinger 1994: 5–6; Pregadio 2011: 263–264; Wong 2001: 166–168; Wu-Davis 1932: 213–215

⁴ Wu-Davis 1932: 261

hagyták el a hegyet, azzal a szándékkal, hogy elrendezzék Wei Boyang és elhunyt társuk temetését.

Miután a két tanítvány elment, Boyang életre kelt. Fogta az általa összevegyített elixírt és beleöntött belőle egy keveset a halott tanítvány és a fehér kutya szájába. Mindketten azonnal éltre keltek. Boyang és tanítványa, akinek Yu 虞 volt a családneve, már halhatatlanként vándorolt tovább a hegyekben. Útjukon találkoztak egy favágóval, akinek átadtak egy másik két tanítványnak címzett köszönőlevelet. Amikor a tanítványok elolvasták, sajnálkozás töltötte el szívüket.⁵

Wei Boyang hagyományos ábrázolása

Az őskultusz központi szerepe miatt Kínában kiemelt fontossággal bír a felmenők (mind származási, mind szellemi értelemben) előtti tisztelgés. Ennek egyik eszköze az őseket ábrázoló képmás előtti tiszteletnyilvánítás.

„Kínában portrét többnyire csak az elhunytakról festettek. Előfordul az írástudó piktúrában is, hogy egykori hírességek, nagy költők, esetleg festők, tudósok, szentek vagy tanítók képmását megfestették, de ott a festő célja nem a külső vonások élethű megörökítése volt – nem is lehetett, hiszen sokszor századokkal később került sor a portréfestésre –, hanem az ábrázolt előtti tisztelgés (ilyenkor konvencionális attribútumok ismertetik fel az ábrázoltat).

...[Portrét] minden magára adó kínai polgár, tehát a kisebb hivatalnok, a kisebb birtokos vagy a módosabb paraszt is festetett őseiről. Az elkészült, függőtekercs formájú kép azután a családi ház nagycsarnokába került; minden családi és vallási ünnep alkalmával tisztelgtek, és áldozatot mutattak be (füstölőt égettek stb.) előtte, s magukat az ünnepélyes szertartásokat is ebben a csarnokban bonyolították le.”⁶

Wei Boyang hűséges tanítványával és kuttyájával. A háromlábú üst (ting 鼎) az alkímisták jellegzetes eszköze és szimbóluma, melyben az elixírt készítik.⁷

⁵ Pregadio 2011: 263–264

⁶ Mikós 1973: 209–211

⁷ A kép forrása Wong 2001: 166

A *Cantong qi* szerzői

Az előbb idézett életrajz végén jegyzi meg a szerző:

„Boyang megírta a *Cantong qit* és a *Wuxing xiangleit* (Az öt hajtóerő kategóriái), összesen öt fejezetben. Műve *A változások könyvéről* beszél, de valójában annak vonalait és képeit arra használja fel, hogy az elixír elegyítésének alapelveit tárgyalja. Semmit nem tudván a mennyei elixírről, a világi tudósok különféle magyarázatokat írtak hozzá a *yinre* és a *yangra* alapozva. Igazán elvétették jelentését.” (*Taiping guangji*, 2.11–12)⁸

A történelmi vizsgáldások szerint több szerző

Pregadio 2011 a hagyományos mellett egy másik, történelmi és filológiai kutatáson alapuló nézőpontra is felhívja a figyelmet. E szerint a mű nem kizárólag az alkímiát taglalja, hanem egyszerre három eszmerendszert rendez egységbe és fog össze egyetlen tanná:

1. a kozmológiát: a *Yijing* 易經 (*A változások könyve*) szimbólumrendszere,
2. a taoizmust: a Huang-Lao 黃老 hagyomány (a Sárga Császár, avagy Huangdi 黃帝 és Laozi 老子 neve után),
3. a (külső) alkímiát: az ásványok és fémek megmunkálása és átalakítása, „a tűzzel és a tűzhellyel végzett munka”.⁹

Ebben az olvasatban tehát a mű egy több lépcsős szerkesztői folyamat eredménye, mely során különböző hagyományok elegyedtek egymással. Így a témák és a hozzájuk tartozó szövegrészek eredete történelmileg már vizsgálható. A *Cantong qi* összeállításában és korai átadásában részt vállaló szerzők a történelmi források szerint:

- Wei Boyang 魏伯陽, az alkimista,
- Xu Congshi 徐從事, a kozmologista,
- Chunyu Shutong 淳于叔通, az előbbi tanítványa.¹⁰

Felhasznált irodalom

Eva Wong: *Tales of the Taoist Immortals* (Shambhala, Boston & London, 2001).

Fabrizio Pregadio: *The Seal of the Unity of the Three* (Golden Elixir Press, 2011).

Lu-Chiang Wu, Tenney L. Davis: *An Ancient Chinese Treatise on Alchemy Entitled Ts'an T'ung Ch'i*. In: *Isis*, Vol. 18, No. 2 (1932. október), 210–289. o.

Mikós Pál: *A sárkány szeme: Bevezetés a kínai piktúra ikonográfiájába* (Budapest, Corvina Kiadó, 1973).

Richard Bertschinger: *The Secret of Everlasting Life: The First Translation of the Ancient Chinese Text on Immortality* (Element Books, 1994).

⁸ Pregadio 2011: 264

⁹ Pregadio 2011: 4

¹⁰ <http://blog.goldenelixir.com/2012/06/who-wrote-cantong-qi-slideshow.html> (2012. 09. 24.): 8, 19. o.